

6. Richard Moss Creative AI: The robots that would be painters URL <https://newatlas.com/creative-ai-algorithmic-art-painting-fool-aaron/36106/>
7. ФордМ. Роботы наступают: развитие технологий и будущее без работы. – Москва. – 2016. – Альпина Нон-Фикшн. – 430 с.
8. Ray Kurzweil's Cybernetic Poet: HOW IT WORKSURL: http://www.kurzweilcyberart.com/poetry/rkcp_how_it_works.php
9. Вызов 2035 / Агамирзян И. Р. и др.; Сост. Буров В. В. – М.:, 2016URL: http://www.rvc.ru/upload/iblock/327/challenge_2035.pdf

Фомічова Наталя Василівна,

*кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного права
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ЩОДО СПАДКУВАННЯ ІТ-АКТИВІВ

З розвитком суспільства стрімко розвиваються і цифрові технології, з'являються нові об'єкти цивільно-правових відносин у ІТ сфері. Вже неможливо уявити своє життя без мережі Інтернет. Людина щоденне, а іноді щогодини здійснює публікації фото- і відеоматеріалів, листування через електронну пошту, а також просто використовує свої облікові записи в онлайн-сервісах для різноманітних потреб [1].

Актуальним постає питання, щодо спадкування нових об'єктів у ІТ-сфері, тому потрібно звернути увагу на визначення та законодавче регулювання питань з приводу спадкування об'єктів, а саме ІТ-активів.

До складу ІТ-активів входять: речі – об'єкти права власності (обладнання, персональні комп'ютери, ноутбуки, сервери тощо); об'єкти права інтелектуальної власності (програмне забезпечення); нематеріальні блага (інформація); послуги, пов'язанні із забезпеченням ІТ-діяльності підприємства; результати робіт, якщо це є необхідним для забезпечення ІТ-діяльності тощо [2, с. 183].

Неоднорідність об'єктів ІТ, права на які можуть належати фізичним особам, визначає й відмінності у можливостях їх спадкування. Необхідно зазначити, що не всі об'єкти ІТ відносяться до об'єктів інтелектуальної власності, а саме окремі об'єкти ІТ не підпадають під правовий режим спадкування прав інтелектуальної власності. За загальним правилом, навіть ті ІТ-об'єкти, що є об'єктами авторського або суміжного права, мають особливості, а отже відносини щодо їх спадкування виходять за межі загальних норм спадкування [2, с. 373].

Згідно зі ст. 1218 Цивільним Кодексом України 2003 року (далі ЦК України), до складу спадщини входять усі права та обов'язки, що належали спадкодавцеві на момент відкриття спадщини і не припинилися внаслідок його смерті. В законодавстві не передбачений перелік тих прав й обов'язків, які можуть входити до складу спадщини, у ньому лише міститься вказівка про те, що вони не припиняються зі смертю спадкодавця. Також у ст. 1219 ЦК України зазначено, що особисті немайнові права не входять до складу спадщини, оскільки вони нерозривно пов'язані з особою спадкодавця. Тож, говорячи про право інтелектуальної власності, де сама інтелектуальна власність складається з особистих немайнових прав інтелектуальної власності та (або) майнових прав інтелектуальної власності, то успадковуватися можуть лише майнові права інтелектуальної власності, чинні на час відкриття спадщини, а особисті немайнові права до складу спадщини не входять.

Згідно статті 1216 ЦК України, спадкування є переходом прав та обов'язків (спадщини) особи, яка померла до інших осіб (спадкоємців). В свою чергу, у статті 1217 закріплено два види спадкування: за заповітом та за законом. Виходячи з цього, можна вважати, що майно, яке особа надбала за життя має бути розподілено за заповітом або за законом між її родичами, близькими, знайомими тощо. У зв'язку зі розширенням об'єктів і розуміння окремих об'єктів права інтелектуальної власності, так, значного впливу зазнав такий об'єкт інтелектуальної власності як база даних. На перший план виходять бази даних зображення, аудіо-візуального контенту, комп'ютерних програм. Законодавець не міг передбачити такої еволюції баз даних, а тому законодавство потребує уточнень та доповнень.

На сьогодні інтернет-користувач володіє такими ІТ-активами, як: скринька електронної пошти, персональна сторінка в соціальній мережі, акаунт в магазині мобільних додатків, профіль в самому додатку тощо. Також у багатьох інтерне-користувачів є керовані ними канали, публічні сторінки, доступ до яких має лише користувач, інтернет-гаманці чи індивідуальні інтерфейси платіжних систем.

У випадку з фізичною особою, її персональний сайт складає особисту значущість для конкретної людини, а після смерті такої особи і для всіх членів сім'ї. На випадок, коли в мережі Інтернет особою зберігалися об'єкти інтелектуальної власності, а саме: вірші, музика, художні твори, з настанням смерті такої особи (автора) може зникнути і вся її праця. У разі, коли йдеться про юридичну особу (її бізнес), група в соціальній мережі або на сайті може бути важливою частиною системи маркетингу і навіть основним інструментом отримання прибутку, наприклад, якщо це інтернет-магазин або комерційні

онлайн-сервіси. Отже, зі смертю особи-спадкодавця (власника або адміністратора ІТ-активів) можливість управління такими проектами може бути загублена, а їх відновлення спричинить значні фінансові та часові витрати [3]. Можна уникнути таких обставин, якщо визначити механізм регулювання, маючи можливість заздалегідь визначити особу, яка після смерті особи-спадкодавця візьме на себе ці зобов'язання. Допоки не створено однакового механізму спадкування, деякі сервіси вирішують це питання самостійно [4][5]. Потрібно звернути увагу, що правова та культурна природа різних акаунтів, каналів, профілів інтернет-користувача чи індивідуальні сторінки на окремих ресурсах не є однаковими. З огляду на це неможливо в законодавстві передбачити однаковий правовий режим спадкування для усіх подібних об'єктів у віртуальному просторі.

Отже, віртуальний світ досягнув переломного моменту від «гри» до «реальності». У кожного нового покоління зростає необхідність у користуванні мережею Інтернет та онлайн сервісами. І нам потрібно замислитися над майбутньою долею свого віртуального майна, саме тому питання спадкування віртуального майна з кожним днем стає більш актуальним для нас. Виходячи з вище наведеного, можна зробити висновок, поки ще у законодавстві світу немає єдиного правового підходу до спадкування віртуального майна, але вже надається широке тлумачення ІТ-активам, що позитивно вплине на подальший розвиток віртуального спадкування.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Гузь Д. Спадкування віртуального майна // Інтернет-право UA. – URL:<https://ilaw.net.ua/spadkuvannya-virtualnohomajna/>.
2. ІТ- право: теорія та практика : навч. посіб. / авт.кол. ; за ред. Є. О. Харитонова, О.І. Харитонові. – Одеса: Фенікс, 2017. – 472 с.
3. Право на виртуальную собственность: всё, что останется после меня. – URL:<https://pravo.ru/review/view/126933/>.
4. Facebook разрешил пользователям наследовать аккаунты. – URL:<https://lenta.ru/news/2015/02/12/fblegacy/>
5. Право на виртуальную собственность: всё, что останется после меня. – URL:<https://pravo.ru/review/view/126933/>.
6. Наследование личной страницы в социальной сети после смерти пользователя в судебной практике Германии. – URL:https://zakon.ru/blog/2018/5/24/nasledovanie_lichnoj_stranicy_v_socialnoj_s_eti__posle_smerti_polzovatelya_v_sudebnoj_praktike_german.